

Gazet'a si Fóiea esse regulatu o data pe septemana, adeca: Martia. —

Pretiuulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 f. austr. inl-intrulu Monarchiei.

GAZETA

TRANSILVANIAI.

Pentru tieri straine 7 f. 35 cr. pe 1 sem., si 14 f. 70 cr. pe 1 an. Se prenumera la tóte postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondinti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. austr.

Monarchi'a Austriaca.

TRANSILVANIA.

Blasiu, 4./16. Noembre 1860.

II.

A se ocupá cu lucruri politice, de multe ore e si periculosu, si cene s'a arsu una data la degetu, se feresce de focu cá de focu. Blasiulu a patit'o, seau mai bene unii dein Blasiu, carii dupa ce multu seau pucinu au luatu parte la templarile dein 1848, pro seau contr'a, in urma se au aflatu cu casele sparte si despoliate, forá de a li se mai intorná dein cele pierdute macaru unu banutiú de nece una parte; si inca erá de minune, cá n'a patit'o si mai reu, macaru una parte, nu meritara nece catu de pucinu vandalismulu ce l'au patitu. Tote imputarile, ce i s'au facutu, au fostu esagerate. Omenii Blasiului nece simpatia nu avura mai multa catra partit'a unguresca de atunci, de catu se potea combiná cu adeveratele interese romanesci, nece antipatia atal'a, catu se se demita la fapte neomenose seau crudeli. Eli caldrosi catra caus'a natiunale cá ori care romanu, inse mai cu sange rece in dejudecarea impregiurariloru, poteau se smentesca in opiniunile loru, ca cene n'a smentitu pre atunci?, ci dein partea sa n'au datu causa nece unei partite, de a si resbuná asupra-le.

Politic'a nostra si acumu ar' fi, cá tari si neclatiti remanendu pre lunga caus'a natiunale romana, pentru drepturele ei natiuuali si confesiunali, de a fi socotiti demni si maturi a ne impartasi in tote drepturele si libertatile ce se cuvenu natiuniloru europene, facia cu civilisatiunea de astadi, ce nu vrea se mai cunosca diferentie intre drepturi si drepturi, intre natiuni si natiuni, ci pre tote natiunile, cá pre toti individui, le cunosce de libere intru aceea si mesura pre unele si pre altele, cate se afla seau calca pre pamentulu Europei.

Ci pre catu politic'a nostra are se fia basata pre drepturele neprescriptibili ale natiuniloru si individuiloru, carele nu recunosc alegere intru unulu si altulu nice privilegia seau drepturi particularia numai pentru unii er' nu si pentru toti, — pre atal'a politic'a nostra se cade se fia moderata si facia cu cele alalte natiuni, pre carele prevedenti'a le a pusu intre si lunga noi, nu ca dora romanului canduva iar' trece prein cugetu, a denegá ori si cui dreptulu ce i se cuvene lui si altui concetatiunu alu patriei, ci numai cá se nu se lase a se intarítá pre urm'a celor'a ce iaru vedé cá pasiescu mai departe de catu cere dreptatea si, cá sei díce pre nume, egalitatea drepturiloru in aceea si mesura in care porta si greutatile publice.

Doue stance suntu, de care pre iusioru se pote loví naea politica cu celi deintr'ins'a cu totu, si de aceea se intempla atate neafragiuri politice: utopismulu pentru sene si interitatiunea asupr'a altor'a. De ideele utopistice dein politica, nu am ce se mai dicu. Amu vediutu cu ochii mai multe si mai cornurate, cadindu si spargundusi capulu cá Icaru dein mitologia. Macaru ca vediuramu si alte multe idee, care ceneva ar' fi juratu ca-su curatu utopice, inse prein ajutoriulu cercustariloru ajunsera la realisare. Asia catu utopi'a se pare a depende numai de la impregiurari se fia seau se nu fia utopia. De aci asia anevolia este a pronunció: care idea e utopica si care nu. Numai atal'a remane neresfrantu, ca ideele utopice, de si reesu uneoria, inse mai de multe ori facu fiasco. Si apoi dupa fiasco, nu mai remane alt'a de catu lamentatio felina.

Interitatiunea seau neastemperulu e ceva inca si mai reu. Deca si pierde omulu cumpetulu, deca se lase a se predomni de patima, atunci sia pierlutu si mersii. Interitatiunea duce la lupta, si deca asta lupta ar' stá numai in vorbe, cene ar' strigá mai tare seau cene ar' poté tiené rostu mai indelugu, seau deca lupta ar' custá luptatoriloru numai ne-

grele de scrisu, — seau deca lupt'a se ar' duce numai cu argumente logice er' nu si fisice, — totu ar' mai fi cumu ar' fi. Ci interitatiunea politica, cá si interitatiunea intre particulari, trece une ori dela vorbe la fapte, dela negrela seau si fora negrela la incaeratulu de peru si mai incolo. Er' urmarile lupteloru dein urma le amu vediutu cu ochii si le amu prensu cu man'a. Patru dieci de mii de frati victime interitatiuniloru politice, sate arse, averi predate, veduve si orfani fora numeru, aste suntu urmarile interitatiunei politice, ce le apucaremu noi insine. Me infioru, a mai intende asta vorba pana unde asi poté.

Ci er' dícu: costantia de fieru pentru libertatea natiunale, dreptate catra tote poporele dein patria, sange rece in dejudecarea cestiuniloru, cumpetu in vorbe si in lucrare, — si ferirea de turnuri fantastice, suntu principia de politica ce nu potu se aduca nimenui rusine nece stricatiune. Drepturele natiunali suntu garantiate si romanului dein acesta patria cá si ori careia alta deintr'insa, nu numai acumu de curundu prein diplom'a si biletulu dein 20. Oct. a. c., ci si mai de inainte. Se vedemu dar' cene va cutezá a ni-le luá dein mana, si cu ce dreptu? — Pote ca cu dreptu istoricu ar' vrea ceneva se ne-le lie, adeca ca deca nu le am avutu pana la 1848, nece nu potemu se le pretendemu. Se pote. Inse deca pentru ceneva 12 ani de libertate nu au potere de dreptu istoricu; deca diplomele, patentele si dechiaratiunile imperatesci nu potu dá romanului dreptu istoricu in ochii unor'a, dar' in ochii nostri acele diplome, si acei 12 ani suntu argumente istorice asia de solide cá si usulu privilegiatiloru de 12 sute de ani seau cá si pergamentele ce le au castigatu nobilimea ungara si cetatianimea sascesca dela Stefanu I. regele Ungariei si dela Geiza seau Andreiu II. pana in minutulu de facia.

Este una politica pseudo-liberale nu de parte, carea candu-i vene bene si intru interesu propriu, sta se intrea si pre Lordu Russel in principiele de libertate universale; er' candu e vorb'a de libertatea altuia seau altei natiuni, seau graesce cu gur'a rupta seau cu mii de sofisme cá se arate, ca ce e dreptu pentru Petru nu e dreptu si pentru Pavelu.

Asta pseudo-politica de multu domnesce in Transilvani'a, am vediut'o si inainte si dupa 1848. Ci asta politica, care cei interesati o urmeza fora de a se marturisi urmatori ei, e cá si conscienti'a rea, ce se vede pre facia si pre vorbe, si pre nimene nu mai insiela. E de mirare numai, ca inca asia multi cuteza a o practisá fora de a se rusiná de ea, cá si candu alta lume asia ar' fi de orba si stupida, catu nece se o vedea nece se o precepta.

Dupa asta politica pseudoliberalii ne acusura in aintea Europei si in aintea unoru frati ai nostri, ca suntemu reactionari. Noi reactionari! Ce absurditate, se nui dicemu chiaru menciuana ordiana. Reactionari in favorea cui? Au dor' a pretensu canduva romanulu se predomnesca au se injuge pe ceneva sub tiranismu seau sclavia? Chiaru si in principatele unite ori de ce natiune si dein ori ce tiera se fia ceneva, nimenea nulu imiedeca in drepturile politice; si aci numai chiaru romanulu, tieranulu, se mai afla in servitute, romanulu sierbu in tier'a cei porta numele, cá si candu elu ar' fi veneticulu, er' nu cioculu de grecu, arnautu, serbu, bulgaru inca si unguru; numai catu pre bietulu romanu nulu mai potu vende seau alu dá de zestre cumu dá ore-candu pre cigani. Romanulu chiaru si in patri'a lui, numai elu nu are dreptate.

Romanii dein Transilvania, impreuna cu toti celi dein provinciele marelui imperiu Austriacu, au fostu totudeun'a credentiosi monarchului seu, si nece una macula nu a patatu nece ordiniora, de candu au venit sub sceptrulu Casei domnitorie, credenti'a cea neclatita a romanului, si precumu sntemu convinsi nece o va patá nece nna data. Romanulu s'a invetiutu inca dela stramosii sei, legiunarii cetatiani romani si antanie colonisti pre pamentulu Daciei Transilvanice, a recunosce in imperatulu loru totu deun'a unu Capu alu loru asemenea lui Trianu, Figur'a acestui mare imperatu, subtú a' cui flamura eli au cuprensu si

„Natiunea magiara e patrinsa de bucuria, privindu pre Présantia ta intre alesii sei, si e superba vediendu ca Présantia ta esti marele pontifice nu numai alu evangheliei, ci si alu spiritului epocalu; carele purtandu faclia contielegerei si amorului fraternu alu natiuniloru magiare, romaue si serbe, cá aloru trei surori nedespartibile, — stralucesci cu cu loculu primu acolo, unde imbratisiarea fratiésca, carc astadi o reinoiramu! fia acést'a eterna, ca si spiritulu devinu, ce decide preste sórtea natiuniloru!!

„Se traiésca Patri'a si tóte nationalitatile din tr'insa! si traescj Présantite Domnule Episcopu! sa traiésca contielegerea! sa traiésca confederatiunea fraterna in véci véciloru amin!!“

Dupa serenada se adunara magiarii in hotelulu de Vas la cina, a siezara standardulu romanu in sala, musicá cantá magiariesce, romanescce si serbesce, mestecatu, -- cativa romani de fatia, veniti prin intemplare in sala la cina, se trasera in linisce la o masa, despartinduse de multimea sgomotósa.

Me voui incercá a facere unu corolariu d'in predisele.

(Corolariulu va urma in Nr. viitoriu.)

Добридинъ. Тървъртлеме, деспре каре атинсертмъ дн Нр. трекътъ се ескаръ къ окасинеа зпнй кондъктъ де торце фъкътъ повлвй конте комитатенсѣ Цеорѣи Каролі дн партеа стътенцилорѣ колеѣивлвй реформатъ днтре о твѣдѣме маре де попорѣ, каре отргъндѣ къ недъмерѣе: Елѣен Коштѣ. Гарібалді ші емігранціи, се дъсеръ ла траѣка де тѣбакъ армаѣи къ чокане ші церъндіе, арънкаръ марка днперътеаскъ жосѣ —; де аічі се дъсеръ ла касса перченпораѣ дедеръ еаръші жосѣ пажора днперътескъ, дедеръ ші пе ла челелалте офічіе пажореле тотѣ де пѣтлнтѣ. Ші въргмаістръ днкъ фѣ днпедітѣ пѣлпъ кѣндѣ прн алартѣ пѣші інфантеріо ші кавалеріе ші къ тóтъ опъпереа се адъсе лініште рѣндѣсе ла вр'о 40 інші ші арестъндѣсе вр'о 50 внопаѣи. —

КРОАЦІА. Аграмѣ, 27. Ноетбре. Конферінца бапалъ се цінѣ дн 26., дескѣзндѣсе прн о кѣвѣнтаре пѣтерóеѣ, зрматъ де жівіо, а Есч. С. Банѣлѣ, каре ле дескопері, къ тóте авісѣрлме дн 20. Октобре фъкѣте пентрѣ Ъгаріа дн прівінца констѣіреі комитателорѣ аѣ валóре ші пентрѣ Кроаѣіа, Скіавоніа, ші къ конферінца ачѣста аре а фаче пропъпері пентрѣ органисареа черкѣлѣі де актівітате ші репрезентареа комитателорѣ лорѣ.

Се скѣлѣ Іван Кѣкѣлѣевіч, ворбі пентрѣ констѣіѣіа ші лібертатеа трірегателорѣ днтрѣніге (Кроаѣіа, Скіавоніа, Далмаѣіа) ші днкорпорареа пѣрѣлорѣ лорѣ, каре пе недрентѣ ле рѣпсеръ дела еі (магіаріи?) ші фъкѣ пропъпере, ка дндатъ сѣ се алэгъ дн ачѣста конферінѣ о денѣтаѣіне, каре къ ванѣлѣ дн фрѣнте се тóргъ ла Маіестате ші се чѣрѣ дела корóпъ:

1) Ка се редіче о кѣпчелѣіе де кѣрте провѣсоріе пентрѣ кроаѣі, ка тіжлоѣиторѣі днтре корóпъ ші надѣінеа ачѣсторѣ треі регате, ші канчеларіа лорѣ сѣ фѣі пеатърпаѣ де канчелѣіа Ъгаріеі ші де міністеріѣлѣ де статѣ, пѣлпъ атъпчі, пѣлпъ кѣндѣ пѣ се ворѣ фінса репóртеѣ лорѣ кѣтрѣ Ъгаріа дн діета лорѣ пропріе, а челорѣ треі регате, ші

2) Граніѣа мілітарѣ ші Далмаѣіа сѣ се кіеме днкъ акѣм ла діета лорѣ.

Контеле Івлвсѣ Іанковіч прімеште пропъпереа ачѣста къ дорпндѣ, ка канчеларіа де кѣрте провѣсоріе сѣ се редіче дндатъ ші ка атѣтѣ адміністрѣчѣнеа політѣкъ, кѣтѣ ші жѣстіѣіа ші кѣлтѣлѣ сѣ се десѣакъ дн ресортѣлѣ міністеріѣлѣі де статѣ; ші таѣѣла бапалъ ші гѣбернѣіѣ кроатѣкѣ дндатъ сѣ се преѣакъ, чѣеа че денѣтѣчѣнеа сѣ о аштерпѣ реѣеліѣі. Ачѣстѣ пропъсѣчѣне се прімі дѣпѣ десѣатере маі лѣпгъ ші се алеее о комісіѣне, каре се лѣкре репрезентѣчѣнеа кѣтрѣ Маіестате; ші се рѣгъ Банѣлѣ, ка се конпълп денѣтѣчѣнеа ші кѣндѣ ва прімі факѣлате пе телеграфѣ а се пресента се порпескъ ла Віена. Шедінѣа се атѣлп пѣлпъ че се ва конпъне репрезентѣіѣіне.

Дн конферінѣа прелімінарѣ К. Іелачіч пропъсе, ка конферінѣа сѣ се декларе де неддрентѣітѣ а се сѣтѣі пентрѣ констѣііреа діетеі, кѣм фъкѣ Ъгаріа, пѣлпъ кѣндѣ пѣ се ворѣ денѣмі конѣі сѣпреті де комітатѣ ші пѣ се ворѣ ресѣвѣра комітателе ші адѣна конгрегаѣіѣіне лорѣ спре аші да пѣререа.

ЦЕАРА РОМѢНЕАСКѢ ШІ МОЛДАВІА. Бѣкѣршті. „Мониторѣлѣ Романіеі“ репóртъ: Дн Плоіешті ері ла 2 óре дѣпѣ атѣзѣ зі о адѣлѣтѣрѣ нѣтерóеѣ де позорѣ а терóѣ ла мѣніѣіпалітате сѣѣ претекстѣлѣ патентелорѣ, дн зртѣ респѣндѣндѣсе дн орашѣ къ сгомотѣ, а пѣѣлѣіѣ асѣпра маі мѣлторѣ касе де пѣгѣцѣторі, пе каре леаѣ деѣастатѣ, маі къ сѣмѣ а Длорѣ Іоан Гавріілескъ, Марінѣ Мехедінѣеанѣ, Тѣдорѣ Фѣдѣлѣ ші Костакѣ Костескъ, пресідентѣлѣ мѣніѣіпалітѣіѣі. Ънѣ омѣ с'а оторітѣ де по-

порѣ; чінчі воді с'аѣ днекатѣ дн опіртѣ. Кавалеріа дн нѣтерѣ де чінчѣзѣчі, днпрѣзѣпъ къ доробанѣіѣ, днпрѣштѣіндѣ пе ресѣвѣртіторі, а рѣнітѣ ка ла 20 індіѣде, нічі зпѣлѣ днсѣ грѣѣ. Кѣтрѣ сѣарѣ лініштеа с'а ресѣвілітѣ, тóте мѣсѣрлме чѣле маі еперѣіче с'аѣ лѣатѣ пентрѣ мѣрлреа нѣтерѣі армате спре мѣлѣіпереа лініштеі пѣѣліче.

Асѣменеа пѣпорочіте тѣрѣвѣртлеме, каре пѣ потѣ фі де кѣтѣ ніште зпѣлѣрл акѣнсе але ініміѣілорѣ Ромѣніеі, факѣ церіі дн моментѣлѣ актѣале чѣлѣ маі маре рѣѣ. Гѣбернѣлѣ ші ва фаче даторіа рекларматѣ де интересѣлѣ патріеі.“

— Асѣменеа тѣрѣвѣртлеме се іѣіѣр деодатъ ші ла Краіова, Болградѣ ші Ісмаілѣ дн Молдова бесѣравіѣкѣ, ші е пѣмаі зпѣ претекстѣ конскрпѣчѣнеа ші патентеле, кѣче дн Плоіешті кіарѣ пѣгѣцѣторіі каріі пѣтескъ патента, фѣрѣ днсе ші денѣтаѣі ла камерѣ — фѣрѣ чеі денѣрѣдѣі дн аверіѣе лорѣ. Апоі паресе, къ аічі ера цѣсѣтѣ ші о пѣлпъ реѣолѣіонарѣ де стрѣіні, каріі пѣ пѣііні лѣарѣ парѣ ла еа. Гѣбернѣлѣ днкъ фѣ деотѣлѣ де пѣтерпѣкѣ а пѣдѣші асѣменеа днчеркѣртлеме. —

NOVICIMѢ. Італіа. Мола ді Гаѣта о окѣпарѣ Сардіненіі, дескѣзндѣ фокѣ ші де кѣтрѣ маре, къ тóтъ опрлреа командантѣлѣ франчезѣ Тінанѣ, ші акѣм ремаѣсѣ фортѣлѣ Гаѣта къ вр'о 3000 гарнісónъ ші 7000 дн лагѣрѣ лѣпгъ е.ѣ.

Concursu.

Dela inaltulu ministeriu alu cultului si instructiunei publice din Moldova, cu Nr. 14,409, suntemu pofiti a publicá concursu pentru mai multe posturi de profesori, cuprinse in consemnatiunea ministerialu de josu, care se voru dá persóneloru, ce voru voi a se inscrie pentru ele deadreptulu la ministeriu Mold. pena la 15. Decembre v. an. cur., si care se voru presentá atunci la consiliulu scolariu din Iasi cu atestatele de cunoscenti si cualitati ce posedu.

Consemnatiunea

locurilor vacante de profesorii trebuitori pentru scótele din Moldavi'a.

I. Scolii primari.

	Onorarele pe anu.	Lei.
1. Unu profesore pentru classa III. dela scóla primara de baieti din Dorohoiu		6000
2. Idem pentru cl. II. la Vasluiu		5000
3. Idem pentru cl. IV. la Berladu		7800
4. Idem pentru cl. I. la Chilia		3000
5. Idem pentru cl. I. la Cahulu		3000
6. Idem pentru cl. IV. la monast. Némtiu		4800
7. Idem pentru cl. I. primara dela scóla de fete din Tîrgulu Ocnei		3000
8. Idem cl. I. la scóla II. de fete din Galati		3000
9. Idem cl. I. la Ismailu		3000
10. Idem cl. II. „		5000
11. Idem cl. I. la Tecuciu		3000

II. Scolii secundare.

12. Unu suplentu la catedra sciintieloru naturale — cursulu inferioru — dela gimnasiulu din Iasi		5000
13. Idem unu profesoru pentru gimnastica		3000
14. Unu profesore de matematica si desemnu la scóla reale din Galati		8000
15. Idem pentru sciintiele naturali		8000
16. Idem pentru statistica si contabilitate		8000
17. Unu profesoru de caligrafia la scóla centrale de fete		3000
18. Unu profesoru pentru limb'a romana si latina cursulu inferioru la seminariulu centrale		10000
19. Idem pentru matematica		10000
20. Idem pentru fisica si agronomia — cursulu superioru		9000
21. Idem pentru introducerea in teologia si s. scriptura		9000
22. Unu profesoru pentru matematica — cursulu inferioru — la seminariulu din Romanu		10000
23. Idem pentru sciintiele naturali		7400
24. Idem caligrafia si desemnu		6000
25. Idem limba francesa		6000
26. Idem pentru matematica la seminariulu din Husiu		10000
27. Idem pentru caligrafia si desemnu		6000
28. Idem pentru limb'a francesa		6000

III. Scótele superioare.

29. Unu profesoru pentru istoria si statistica la facultatea filosofica		12000
---	--	-------